

בש"פ 8239/20 - חוסאםאיסמאעיל, נאסר איסמאעיל נגד מדינת ישראל - משטרת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 8239/20

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

העוררים: 1. חוסאםאיסמאעיל
2. נאסר איסמאעיל

נגד

המשיבה: מדינת ישראל - משטרת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי ירושלים (השופט ר' כרמל) מיום 25.10.2020 בה"ת 24145-10-20

תאריך הישיבה: ט"ו בכסלו התשפ"א (1.12.2020)

בשם העוררים: עו"ד מאליק מאנצור

בשם המשיבה: עו"ד לינור בן אוליאל

החלטה

לפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט ר' כרמל) מיום 25.10.2020 בה"ת 24145-10-20 בגדרה נדחתה בקשת העוררים להשבת רכבו של עורר 1 (להלן: העורר) אשר נתפס על ידי המשיבה. עורר 2 הוא אביו של העורר אשר מממן מאז שנתפס הרכב את החזר ההלוואה שנלקחה לשם רכישתו.

הרקע לערר וטענות הצדדים

1. ביום 3.11.2019 הוגש כתב אישום נגד העורר ונאשם נוסף (להלן: בדיע) המייחס להם, בין היתר, עבירות של המתה בקלות דעת, חבלה חמורה וסיכון חיי אנשים במזיד בנתיב תחבורה. לפי עובדות כתב האישום, ביום 1.10.2019 נסעו העורר ובדיע, כל אחד ברכבו, במהירות מופרזת ובאופן פרוע, באזור "כביש בגין" בירושלים, כשהם מתחרים זה בזה. בעקבות נסיעתם הפרועה, איבד בדיע שליטה ברכבו ופגע ברכב מסוג הונדה שהמתין ברמזור באחד מהצמתים באזור. כתוצאה מהפגיעה נהרג נהג רכב ההונדה ונוסעת אחרת נפצעה קשה.
2. ביום האירוע תפסה המשיבה את הרכב בו נהג העורר (להלן: הרכב), ובכתב האישום נתבקש חילוטו. יחד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה לעצור את העורר עד תום משפטו. בדיון שהתקיים ביום 20.10.2019 הסכים בא כוח העורר לקיומן של ראיות לכאורה לביסוס המיוחס לו בכתב האישום.
3. ביום 14.10.2020 הגישו העוררים בקשה לשחרור הרכב (זאת, לאחר שנמחקו שתי בקשות קודמות שהגישו בשל היעדר סמכות עניינית). בבקשה נטען בעיקר, כי הלכה למעשה לא נודע לעורר מה עלה בגורל הרכב, שכן מלבד הבקשה הלקונית המצוינת במסגרת כתב האישום, לא נמסרה לו כל הודעה על התפיסה. ממילא לא ניתנה לעוררים הזדמנות לטעון את טענותיהם בעניין ולא קויים שימוע. משטרת ישראל אף נתנה הודעה המורה על הסכמתה לשחרר את הרכב, אך הרכב עדיין תפוס מזה למעלה משנה. נטען כי התפיסה פוגעת באופן קשה ובלתי מידתי בקניינם ובפרנסתם של העוררים, לאור העובדה שעורר 2 נאלץ לפרוע את תשלומי ההלוואה בגין רכישת הרכב במקום העורר, שאינו יכול לעבוד בשל היותו נתון במעצר בית. בשולי הבקשה נטען כי הרכב משועבד לחברת מימון כך שגם אם הוא ישוחרר, לא יוכלו העוררים למוכרו.
4. המשיבה התנגדה לבקשה בצינה כי אם יוכח המיוחס לעורר בכתב האישום, ניתן יהיה בנקל להורות על חילוט הרכב בהתאם להוראות סעיף 39 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), התשכ"ט-1969 (להלן: הפקודה). זאת נוכח השימוש ברכב ככלי לביצוע עבירה חמורה של המתה, ובשל הזיקה המהותית והישירה בין הרכב לעבירה. כמו כן, נטען כי לא נפל פגם בהמשך החזקתו של הרכב לצורך חילוטו בהתאם להוראות הפקודה. עוד הובהר כי המסמך מטעם משטרת ישראל עליו מבקשים העוררים להסתמך אינו רלוונטי כלל לדיון ואין בו כדי לחייב את המשיבה בהליך זה.
5. ביום 25.10.2020 בית המשפט קבע בהחלטה קצרה, כי הרכב נתפס בהתאם להוראות סעיף 32 לפקודה, כאשר סעיף 39 מאפשר את חילוטו, אם נאשם הורשע בדיון. מכאן שאין ממש בבקשה, כאשר עניין משכון הרכב יתברר במידת הצורך בסוף ההליך העיקרי.
6. מכאן הערר שלפני, במסגרתו טענו העוררים כי בקשתם נדחתה כלאחר יד, ללא הנמקה ראויה, מבלי שבית המשפט התייחס לטיעוניהם השונים ומבלי שנשקלו השיקולים הרלוונטיים לעניין, ובכלל זה התמשכות הדיונים בהליך העיקרי והפגיעה הכלכלית הקשה הנגרמת להם. העוררים חזרו על טענותיהם שפורטו, בהדגישם את המסמך מטעם המשטרה אשר לטענתם מביע את הסכמתה לשחרור הרכב התפוס. כמו כן, נטען כי בית המשפט נמנע מלהבחין בין עצם תפיסת הרכב לבין סוגיית משך התפיסה, שכן משך התפיסה פוגע בצורה בלתי מידתית בעוררים וזאת מבלי שנבדקו

חלופות שפגיעתן בעוררים פחותה. לשיטת העוררים היה על בית המשפט לפסוק בהתאם לעיקרון "זה נהנה וזה אינו חסר" ובכלל זה להשיב את הרכב לשימוש עורר 2 באופן שיאפשר לו לסייע לקרובי משפחה הסובלים ממצב משפחתי מורכב, בעוד שהחזקתו של הרכב בתנאים לא סבירים למשך זמן רב, מוריד את ערכו בכל יום ויום. נוכח השעבוד הרובץ על הרכב, גם אין כל חשש כי הוא ימכר על ידם, והם אף הציעו לרשום עיקול במשרד הרישוי לטובת המשיבה. בדיון שהתקיים לפני בא-כוח העוררים טען והדגיש כי כלל לא קיימות ראיות לכאורה לביסוס המעשים המיוחסים לעורר וכפועל יוצא מכך, אין מקום להותיר את הרכב בידי המשיבה, שכן בין היתר, אין סיכוי כי הוא יחולט בסוף ההליך העיקרי.

7. המשיבה חזרה גם היא על טיעוניה כפי שפורטו לעיל.

דיון והכרעה

8. סעיף 32(א) לפקודה קובע כי שוטר רשאי לתפוס חפץ "אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה...". תפיסת חפץ מכוח הסעיף מחייבת קיומו של קשר בין התפוס לבין ביצוע העבירה, כאשר הסעיף אינו דורש ראיות ברמה גבוהה של שכנוע (בש"פ 1709/04 מדינת ישראל נ' גרדה בע"מ (23.2.2004)). שלוש תכליות עיקריות עשויות להצמיח מקור סמכות לתפיסת חפץ כאמור: תפיסה למטרת מניעת ביצוע עבירה עתידית; תפיסה למטרת חילוט; תפיסה לצורך הצגת החפץ כראייה בבית המשפט (בש"פ 342/06 חברת לרגו עבודת עפר בע"מ נ' מדינת ישראל (12.3.2006) (להלן: עניין לרגו)). התפיסה בענייננו נעשית לצורך חילוט החפץ עם סיום ההליך הפלילי, לפי סעיף 39 לפקודה. סעיף זה, מאפשר לבית המשפט "בנוסף על כל עונש שיטיל, לצוות על חילוט החפץ שנתפס לפי סעיף 32..." (ראו גם: בש"פ 7446/12 די.אנ.דיאמונדס (2007) בע"מ נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (1.11.2012)), וזאת בבחינת "לבל יהא חוטא נשכר". וכפי שנאמר זה מכבר בהקשר זה בעניין לרגו:

"תפיסה זו מיועדת לאפשר למערכת אכיפת החוק לממש את סמכות הענישה שניתנה בידי בית המשפט לחלט חפץ הקשור בעבירה במסגרת העונש הנגזר על העבריין, ומשקפת את גישת המחוקק לפיה פגיעה בזכות הקניין לגבי חפץ שהוכתם בעבירה מבטאת עונש ראוי בנסיבות המתאימות." (שם, בעמ' 11).

9. בענייננו, מדובר במקרה מובהק אשר בו מתקיימת זיקה בין העבירה לבין החפץ שבאמצעותו היא בוצעה, שהוא המבחן הרלוונטי לעניין הוראת סעיף 39 לפקודה (וראו: ע"פ 8664/19 בכר נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (8.3.2020)). על כך יש להוסיף כי העורר הסכים כי קיימת תשתית ראייתית לכאורית מספקת לביסוס ההאשמות נגדו. בניגוד לטענת בא-כוחו בדיון שלפני, על פיה ניתנה הסכמה חלקית ומסויגת בלבד לקיומה של תשתית כאמור, הרי שמפרוטוקול הדיון בהליך המעצר (מ"ת 28418-10-19) עולה כי בא-כוחו הסכים לכך בפה מלא, הן בדיון שהתקיים ביום 20.10.2019 והן בדיון שהתקיים לאחריו ביום 29.10.2019. המסקנה המתבקשת היא אפוא כי אין חולק כי קיימת תשתית ראייתית לכאורה למעורבות העורר ורכבו בעבירה חמורה אשר הביאה לבסוף לגדיעת חיי אדם. בנסיבות אלו, לא נפל פגם בהחלטה שלא לשחרר את הרכב בשלב זה.

10. העוררים הרחיבו אמנם בדבר הפגיעה הקשה בזכויותיהם, בכלל זה ובעיקר בזכות הקניין. כמו כן הצביעו על הפגיעה הכלכלית הקשה בעורר 2 ובקשיי התעבורה הנובעים מהשבתת הרכב, פגיעה המחמירה לטענתם עם חלוק הזמן והתמשכות הליכי המשפט. אמת, נכון הדבר שתפיסת נכס לצורך חילוט עתידי כרוכה בפגיעה בזכות בעל הקניין. יש גם לשקול את אלמנט משך הזמן ואת התארכות ההליכים המשפטיים. אולם מנגד, עומד האינטרס הציבורי המחייב

ביצוע איזון הולם בינו לבין הפגיעה בזכויות בעל החפץ (רע"פ 6709/15 דנה שירותי נמל ולוגיסטיקה בע"מ נ' משטרת ישראל, פסקה 12 (21.1.2016)). בענייננו, בנסיבות מקרה זה, בהתחשב בין היתר בחומרת העבירות ובזיקה ההדוקה לכאורה בין הרכב לבין העבירות, לא השתכנעתי כי הפגיעה בעורר או בבני משפחתו, או התארכות ההליך המשפטי, מביאים לשינוי נקודת האיזון האמורה בעת הזו.

11. ובשולי הדברים אציין כי לא מצאתי רלוונטיות בענייננו לטענה שהמשטרה כבר הביעה את הסכמתה לשחרור הרכב. מדובר באישור מיום 30.4.2020 של אגף התנועה של המשטרה המודיע על סיום החקירה התעבורתית של האירוע ועל כך שמבחינת אגף זה אין מניעה להחזיר את הרכב לבעליו. פשיטא שאין קשר בין אישור זה לבין ההליך הפלילי המתנהל כיום נגד העורר וכוונת המשיבה לחלט את הרכב בסיום ההליך.

הערר נדחה.

ניתנה היום, ט"ז בכסלו התשפ"א (2.12.2020).

ש ו פ ט